

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 15.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishtvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petivrsti (72 mm):
za enkrat 15 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več ko trikrat 8 „

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnishtvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravnishkega telefona št. 188.

Češko vprašanje.

Dunaj, 29. nov.

Morda bi bilo bolje, da včeraj ni govoril baron Beck. Hotel je blagosloviti, miriti, a je proklinjal in le še bolj razburil duhove. Navzlic temu pa podpisemo njegovo izjavo, osobito pa besede glede na preporno češko vprašanje. Volivni preosnovi je pretela največja nevarnost tudi prav tedaj, ko je bila v odseku v razpravi razdelitev 130 mandatov med Čehe in Nemce. V zadnjem poročilu sem pejasnil, da dobe po odsekovem sklepu Čehi 75 in Nemci na Češkem 55 mandatov. Za ta predlog so razum Čehov glasovali vsi slovenski, italijanski in nekateri nemški poslanci, sploh one stranke, ki so iz nevarne situacije hotele rešiti volivno preosnovo. To se sicer ni zgodilo v dogovoru s češkimi poslanci, pač pa v opravičeni nadi, da poljski in jugoslovanski poslanci ne rušijo slovenske solidarnosti. Tedaj niti Nemci niti Čehi niso izvajali nobenih posledic, čeravno sta bila odklonjena Kramafev in Pergeltov predlog. Toda intrigantje ne mirujejo. In teh je mnogo. Eni hujskajo, ker hočejo pokopati volivno preosnovo. Drugi rujejo proti Mladočehom in njihovim voditeljem, češ, da so izdali narod. Tako je to vprašanje v zadnjem trenutku postalo kritično, naravnost nevarno za vso volivno preosnovo. Osobito neugodne volitve na Moravskem so prisilile Mladočehe, da odločneje nastopijo v zbornici. Nočemo preiskavati, ali so puške nabasane z ostrim strelivom ali le samo s smodnikom, istina je, da se je danes poostriala situacija. Mladočehi zahtevajo, da dobe Čehi na Češkem tri mandate več, torej 78, a Nemci le 55. Ravno nasprotno pa zahteva dr. Pergelt z ožjimi tovariši. Ako bi obveljal Kramafev predlog, morala bi vsa volivna reforma nazaj v odsek in s tem bi bila vsaj za to zasedanje pokopana. Isto bi se seveda zgodilo, ko bi obveljal Pergeltov predlog. Kaj torej naj stori »Slovanska zveza«? O tem vprašanju se je »Slovanska zveza« danes posvetovala skoraj dve uri. Soglasen sklep je bil, da iz navedenih razlogov klub ne more glasovati za Kramafev predlog, ker bi v nevarnost spravil volivno preosnovo sploh in ker češki poslanci sami tega brez-pogojno ne zahtevajo od jugoslovanskih poslancev. Obveljal pa je sklep, da klub glasuje

za odsekov sklep, torej proti Kramafevemu predlogu s pogojem, da tudi proti Pergeltovemu predlogu glasujejo oni Nemci, ki so v odseku glasovali za posredovalni Löckerjev predlog. Klub je tudi sklenil, da ta svoj sklep utemelji v zbornici v obliki stvarnega popravka na očitanja poslanca Choca. To se je tudi zgodilo.

V zbornici je bilo danes sploh malo poslancev. Mnogi so bili odsotni pri današnjih volitvah na Moravskem, mnogi pa so v klubih razpravljali o vprašanju, kako naj se opere kožuh, da ne bi bil moker. Namen je bil že včeraj, da se danes ne glasuje, marveč jutri. Zato so govorniki le čas ubijali, in sicer Kutscher, Fink, dr. Baxa in Böheim. Živahnosti so bili zopet stvarni popravki. Oglasili so se dr. Sobotka, dr. Schreiner, Lindner, Fresl, Kittel ter po dvakrat tudi »Sternbergov klub« grof Sternberg in Holansky. Kako stvarni so popravki n. pr. grofa Sternberga, kaže dejstvo, da je zaklical, ko so se smejali socialni demokratje: »Popravljam stvarno, da se socialni demokratje smejejo.« (Bučec smeh.) Poslanec Holansky je popravil v češkem jeziku tako dolgo, da mu je predsednik odtegnil besedo. Ker le še ni nehal kvasiti, pretrgal je predsednik sejo za deset minut.

Izjava »Slovanska zveze«.

Jeziček na tehtnici je bila v tej seji »Slovanska zveza«. Z napeto nestrpnostjo čakala je vsa zbornica izida klubovega posvetovanja naših poslancev, zlasti ker se Poljaki niso hoteli vezati preje, nego izvedo naše sklepe. Ob dveh popoldne, med zborniško sejo, stopili so skupaj naši zastopniki. Resna njih razprava veljala je glasovanju o Kramafevem predlogu, oziroma njegovim utemeljitvi. Ko so se naši poslanci po dvehurnem razmotrivanju cellega položaja, katero je dovedlo do večinoma soglasnih sklepov, vračali v zbornico, bili so mahoma obkoljeni od radovednih tovarišev najrazličnejših strank, kateri so hoteli izvedeti, na katero stran je padla kocka in kako se je odločil jugoslovanski klub. Sklenili smo, kakor rečeno, udeležiti se debate s posebno izjavo v obliki stvarnega popravka. Izjava je bila dogovorjena v ožjem odseku, potem odobrena od klubove parlamentarne komisije. Oddati jo v zbornici je bila častna naloga, poverjena simpatičnemu predsedniku dalmatinskega sabora dr. Ivčeviću.

Ko se seja zopet odprla, se ni odnehal Holansky od svoje otročje bedastoče in tra-

jalo je dalje časa, predno je Ivčević mogel oddati imenom »Slovanske zveze« izjavo:

Poslanec Choc in grof Sternberg sta v svojih govorih vso odgovornost za glasovanje naših zastopnikov v odseku dne 21. julija zavračala na mladočeške poslance. Naš klub je sklenil soglasno, da z vso odločnostjo zavrtnemo to podtikanje. Glasovali smo v odseku za volivno preosnovo po svojem prepričanju, po treznem premisleku, pač pa s težkim srcem, imajoč pred očmi tedanjo situacijo in dobro vedoč, da drugače onemogočimo volivno preosnovo. Zato pa tudi sami nosimo vso odgovornost in protestujemo najodločneje, da se drugim naklada odgovornost. Ako pa se trdi, da je bilo tedanje glasovanje sad kakega kompromisa, bil je ta kompromis storjen molče med onimi strankami, ki so glasovale za predloženi nasvet Löckerjev. In kar se tiče nas Jugoslovancev, smo glasovali za posredovalni predlog še posebe v dogovoru s prijateljskim poljskim klubom. Kakor dne 21. julija, nas tudi danes silijo politični razlogi, da glasujemo proti vsem manjšinskim predlogom glede porazdelitve mandatov med Čehi in Nemci. Zato glasujemo, če tudi z jako težkim srcem, proti predlogu dr. Kramafa.

Izjava je zbornica z napeto pozornostjo poslušala. Večkrat je govornika prekinilo glasno pritrdjevanje in opetovani klici: Čujte, čujte! poslanca dr. Kramafa in njegovih pristašev. Najugodnejši vtis je napravila osobito javna izpoved našega govornika, da glasovanje v seji volivnega odseka z dne 21. julija, ko so poslanci drugih dežel preglašovali zastopnike obeh narodnosti iz kraljevstva češkega, nikakor ni bilo dogovorjeno s Kramafem in mladočeškimi poslanci, temveč izviralo je zgolj iz teh nagibov, ker prijatelji volivne preosnove niso marali radi češkega nasprotja strmoglaviti celega naporega dela vol. preosnove.

Nato dr. Kramafev sklepni govor. Odkrito priznavamo, da slovečega govornika mladočeškega kluba še nikoli nismo čuli govoriti tako sijajno. Toplo se je v svojem govoru zahvaljeval dr. Ivčeviću in »Slovanski zvezi« za lojalno, povsem istinito izjavo, katera je raztrgala gosto mrežo laži in obrekovanj, s kojimi nekatere nasprotne češke stranke izkušajo njega in njegove somišljenike spraviti ob dobro ime med češkim narodom. Sijajno je polemiziral proti šovinizmu nemških sodeželanov ter globok vtis napravil je s svečano izjavo, da se celo propadajoče stranke kruto varajo, ako izkušajo oslabiti popularnost podpirati s hlinjenjem narodnim radikalizmom.

Po Kramafevem govoru, od cele zbornice poslušanem s skrajno pozornostjo, odienjalo je zopet zanimanje za razpravo in tudi vsenemški dr. Hercel iz Žatca ga ni mogel

zopet oživiti, navzlic temu, da je s stentornim glasom zopet ponavljal svoje »buršovske« tirade.

Glasovanje se je odložilo na jutrišnjo sejo. Njegov izid pa je že gotov po današnjih sklepih »Slovanske zveze«: toliko je gotovo, da se volivna reforma ne razbije na češkem vprašanju.

Odsek za volivno reformo.

Odsek za volivno reformo se je 29. t. m. sešel, da se v podrobnosti razpravi posvetuje o sklepih pododseka glede na varstvo volivne svobode. Kaiser je predlagal, naj se k § 3. dodene, da je kaznjivo napajanje volivcev z namenom, podkupiti jih. Justični minister Klein je izjavil, da te posebne določbe ni potreba, ker od pododseka sklenjena postava vključuje pod besedo »premoženjski dobiček« tudi pogoščevanje volivcev z jedjo in pijačo, da se jih podkupi. Odsek je sprejel § 3., kakor ga je predlagal pododsek.

Za gostilničarje.

Udeležba je bila izredno velika na včerajšnjem izrednem občnem zboru »Zadruga gostilničarjev, krčmarjev, kavarnarjev, žganje-točnikov in izkuharjev.« Dokazuje pa ta velika udeležba, da je začela stanovska zavest združevanja med ljubljanskimi gostilničarji. In tudi vztrajali so na shodu, kar je vredno hvale, da si je obsegal spored celih deset velevažnih, po združnem odboru dobro pripravljenih in obdelanih točk. Zborovanje je otvoril »Zadružni« načelnik Tosti. Naglaša, da ga veseli, ker je shod dobro obiskan, kar kaže, da razumejo gostilničarji, da si morajo pomagati le sami. Gostilniški obrt ječi pod pritiskom vlade, policije, finance. Predstavi zastopnika obrtne oblasti Jančigaja in zadruga inštruktorja dr. Bloudeka. Odobri se zapisnik zadnjega občnega zbora.

Ureditev cen jedil in pijač.

Poroča Fric Novak. Po sklepu deželnega zbora imamo na pivo za hl 2 K deželne doklade. Podražuje se vse: meso, sveče, sol, krojači, čevljarji. Zdaj niso za pivo enotne cene. Predlaga, naj se določi vrčko piva cena z 11, kozarec s 7 krajcariji. Glede na jedila ni mogoče določiti enakih cen, kakor tudi ne pri vinu. Trontel: Mali gostilničarji prodajajo po 10 kr. vrček, veliki pa tako že po 11. Pivo stane hl od 15 do 16 gl. in dražje. Naredimo: krugelca enajst, pa je fertik. Zajc: Pivo se toči po oni ceni, kakor pred 20 leti. Gostilničar sem že 6 let in vedno točim vrček po 11 kr. Dachs pravi, da bo povišanje cen piva v pomoč nižjemu stanu, da lahko pritiskajo na izboljšanje plač. Tisti magnetje imajo že svoj šampanjec, ti nas nič ne brigajo. Zastopnik magistratov pravi, da bi z določitvijo cene piva zadruga prekoračila svoje delovanje. Ne

LISTER.

„Beneški trgovec“ na slovenskem odru.

Prvi dramatični pesnik sveta, William Shakespeare (izg. Šekspir) ni neznani slovenskemu gledališkemu občinstvu. Njegov »Otello«, »Hamlet« ter »Romeo in Julija« so dosegli na našem odru častne vspehe. Včeraj smo videli nanovo »Beneškega trgovca«.

Spuščati se v podrobno analizo dramatične pesnitve velikana Shakespeara bi ne bilo le smelost, ampak smešno. Ob roki nemške izdaje (E. W. Schmidt, Bühnenbearbeitung von »Der Kaufmann von Venedig, ein Märchen« —) si dovolimo nekaj opazk. Imenovani Schmidt piše v uvodu, zakaj nazivlje v svoji prireditvi delo »pravljica«, medtem ko ga je Shakespeare naslovil veseloigra. Pravi, da se je šlo v prvi vrstji za žida Shyloka, ki mu je bila v angleščini prvotno določena komična vloga, ker Angležem judje niti znani niso bili. Na Nemce je vloga Shyloka naredila drug vtis: dobila je resen značaj in takega smo videli žida tudi mi včeraj. Čemu je imenoval Schmidt svojo prireditev pravljico,

opravičuje v uvodu k imenovanemu delu, a nam se njegov naslov ne zdi docela umesten. Celo dejanje temelji na realistični podlagi, toraj je popolnoma pravilno, če mi nazivljemo delo: igrokaz, ki ima tvoriti nekak prehod med veseloigro in dramo. Več se nam o »Beneškem trgovcu« ne zdi potrebno omenjati, kar se tiče dela samega. Govoriti nam je toraj le o vprizoritvi na našem odru.

Odkrito povedano: nismo bili baš navdušeni, ko smo čitali vest, da se hoče vprizoriti ta igrokaz. Do tega nas je dovedlo prepričanje, da v sceničnem oziru niti približno ni mogoče izvesti tega, kar zahteva tehnika za velike odre. Mi nimamo niti prostora, tem manje pa rekvizit, ki so v primeri s tem, kar se zahteva v igri, naravnost beriške.

V svoje zadoščenje moramo konstatirati, da se je igra — mutatis mutandis — za naše razmere dokaj ugodno vprizorila. Več se pač ni dalo storiti, saj so itak morali odpasti celi in lepi prizori, ker ni mogoče obvladati tehničnih zaprek v sceničnih izpremembah. Razven četrtega dejanja se je situacija ostalih slik približno posrečila; toda sodna dvorana mora dobiti pri reprizi drugo lice. Zlasti je prišel sňaj mogočnega doža in pa senatorjev (v

umazanih krvniških plaščih! !) do žalostne veljave. Estrada s sedeži za odvetnika in pisarja sodi pod ono za doža in senatorje. Primerno grupirano bi napravilo boljši vtis, ker bi bila potem vsa pozornost koncentrirana na celoto. Sicer pa prizaamo trud g. režiserja T a b o r s k e g a ter ga vemo tudi ceniti.

Preostaja nam še ocena igralskega osebja. Soditi nam je po tem, kar se m o r e, ne kar se m o r a. S tega stališča samo presojava, zato lahko rečemo, da je bila igra dobra ter dosegla prav časten vspeh. Uvaževati moramo, da ritmično pisana vloga provzročila igralcu mnogo več preglavic kot fraza. Prvi pogoj, da se vloga dobro memorira, je bil izpolnjen pri vseh: šlo je gladko. Da so seveda interpreti manjših epizodnih vlog govorili svoje vloge nekako tako, kot bi jih čitali iz kakega berila četrtega razreda ljudskih šol, tega jim ne moremo zameriti. Kje pa naj vzamemo dobro izšolano komparzerijo?

Kaj družega pa so igralci glavnih vlog.

Da je g. D r a g u t i n o v i č temperamenten igralec, to smo vedeli. V vlogi žida Shyloka pa je celo nadkrilil naše dobro mnenje. V vlogi svojih dobrih vlog zasluži za včerajšnjo igro najboljši lovorjev list. Na marsikaterem večjem odru bi dosegel s tako igro

vspeh. Izboren v maski in kretanju, pogodil je karakteristiko v vsakem oziru, osobito pa v četrtem dejanju pred sodnim dvorom. (Sodni dvor — ironija!) Cinizem in osvetoželjnost nam je preočil v tako naravni igri, da mu moramo le čestitati. Prehod iz krutosti v zahtevi, da naj se mu odloči funt mesa beneškega trgovca, v zahtevo, naj se mu vrne vsaj kapital in naposled v prošnjo, naj se mu pusti življenski pogoj, — izvršil je tako izbornu nancirano, da ni bolj mogel.

Naslovna vloga trgovca Antonia je bila v rokah g. D a n i l a. Igral je z vnmom in primernim dostojanstvom, ter dosegel prav dober vspeh, tako da zasluži izrečnega priznanja.

O dvojici gg. T a b o r s k i h ni treba izgubljati mnogo besed. Saj moramo izreči le hvalo, ki jo posebej za vlogo odvetnika v polni meri zasluži gospa Taborska.

Dve vlogi je moral rešiti g. B o l e š k a. Ona Lanzelota, židovskega sluga, se mu je mnogo bolje posrečila, kot aragonskega kraljeviča. V prvi je s svojo živahnostjo, ki pa ni bila pretirana, vzbudil precejšno pozornost in jo absolviral vrlo povoljno. Pri kraljeviču pa se je dal nekoliko zapeljati v monotonost. Za dvoje tako nasprotujočih si vlog v eni igri,

strinja se, da bi posegla zadruga v to stvar. Dachs sodi, da je povišanje cene piva le prosta volja. Ložar pravi, da bi to bila nekaka častna zaveza med člani zadruge. Tosti: Milijonari in pa ljubljanski mesarji seveda smejo določiti cene, kakor hočejo. Kaj je bolj potrebno, meso, ki je živilo, ali pivo, ki je luksus. Kar smejo drugi, ljubljanski mesarji, smejo tudi gostilničarji. Brgant priporoča, da se zavežejo vsi proste volje za zvišanje. In kdor se ne bo držal, pa plačaj iz proste volje pet kron v mojstrsko bolniško blagajno. Sklene se, da obveljajo po 1. januarju sploh po vseh ljubljanskih gostilnah cene piva za vrček 11, za čašo pa 7 krajcarjev.

Prodaja smodk po gostilnah.

Glede na prodajo smodk in svalčic poroča Dachs. Vložili smo prošnjo na finančno ministrstvo glede na dovoljenje provizije za prodajo smodk in svalčic. Dobil pa nismo nobenega odgovora. Mislim, da ne bomo čakali na njihovo milost, kdaj nam odgovore. Ustavimo s 1. januarjem prihodnjega leta prodajo smodk in svalčic toliko časa, dokler nam ne dovoli erar določka. Vsak gostilničar mora plačati za pravico prodaje 5 kron. Ima pa le škodo in sitnosti po prodaji. — Zajc pravi, da vlada umazano varčuje pri svojem delavstvu. In tlačani naj bi se gostilničarji. Trontelj drastično opisuje, da pride ob nedeljah kak sušterski lerpob, pa zahteva za 5 krajcarjev sport. Sklene se, da ustavijo gostilničarji s 1. januarjem 1907 prodajo smodk in svalčic toliko časa, da država gostilničarjem provizijo.

Povišana sprejemnina.

Trontelj predlaga, naj se izpremeni paragraf 4. zadružnih pravil tako, da se povišaj sprejemnina od 10 na 100 kron. Povsod so višje sprejemnine. Zadružni instruktor dr. Bloudek govori za zvišanje. To zvišanje bi pa kazalo urediti tako, da se omeji z njim umazana barantija z koncesijami. Ne pozna mesta, kjer bi se zaradi barantije z gostilniškimi koncesijami toliko pritoževali, kakor se to godi v Ljubljani. Nasvetuje, naj bi plačevali pravi krčmarji 100, barantači in zaupniki pa 150 kron vstopnine. — Tosti pravi, da se godi pri barantanju s koncesijami švindel, da ga je težko zaslediti. — Sprejme se, da se določi sprejemnina s 100 kronami. — Zastopnik obrtne oblasti Jančigaj omenja nekaj formalnosti in pravi, da izkuharji nimajo pravice do žganjetočev. Razprave so se še udeležili Dachs, Pogačnik in Novak.

Policijska ura.

Poroča Tosti, zato predseduje med tem podnačelnik Dachs. Gostilničarji so imeli iz kulantnosti od nekaj že prostih nekaj nočij, ne da bi plačali takso, in sicer sveti večer in Silvestrov večer. Vsako leto se je podala deputacija zadruge k županu ali h kakemu njegovemu namestniku. Lani je bila pa deputacija pri dr. Zarniku štirinajst dni prej. Kar naenkrat smo izvedeli, da je vsa stvar pri vladi. In na pred Sveti večer so pa policaji letali po vseh gostilnah, da ne sme biti odprto čez polnoči. Brzjavi je ministrstvu, a odgovor je došel še le čez tri mesece, češ, da je to stvar vlade in magistrata. Če se agitira, naj bo odprto celo noč, kadar pridejo »Sokol« v Ljubljano, naj bi bilo prosto tudi, kadar gostilničarji kaj zaslužijo. Govori tudi o licencah in predlaga, naj bi uvedli takozvane kupone po 1 krono za pol ure, ki bi jih lahko dali policaji. Vladi naj se predloži prošnja za proste noči na Sv. in Silvestrov večer. Medklic: Zapaj pa ne na pustni? Dachs: Zato, ker je po polnoči pepelnica. Medklic: Kaj pa »Narodni dom«? Dachs: Imajo druge pravice. Jančigaj: Tega bi ne smeli, je žaljivo. Dachs: Nisem žalil nobenega. Medklic: Seveda, za »Narodni dom« se gre, zato pa dela sitnosti.

Prvi kranjski gostilničarski shod.

Poroča Zajc, ki obrazloži pomen shoda vseh kranjskih gostilničarjev. Potrebno je, da narašča tudi med gostilničarji po deželi zanimanje za stanovske koristi. Osobito in pred vsem je pa potrebna zadruga gostilničarjev

je treba korenite izobrazbe. — Kratko vlogo starega Gobba je rešil dobro g. Verovšek.

Kot kraljevič maroški pokazal je g. Barjaktarovič mnogo živahnosti, tako da mu ne moremo oporekati ničesar. Videlo se je in dokazal je, da ima v sebi igralske sposobnosti, s katerimi pa pride le včasih na dan. — Prav zadovoljni smo pa tudi z gg. Nučičem in Bukšekom. Zlasti kaže poleg prvega — lep napredek tudi g. Bukšek, ki je dokazal sposobnost za večje vloge ter obeta postati prav vporabna moč.

Lepa židinja in prav dobra v vlogi Shilokove hčere Jessike je bila gdč. Noskova, ljubka Nerissa, družabnica Porzie pa gospa Barjaktarovičeva.

Gosp. Betetto je storil, kar se je pač dalo storiti.

Da bi bilo pri klasičnih dramah gledališče polno, tega od našega gledališkega občinstva, koje predobro poznamo, niti ne zahtevamo. Vnovič apeliramo na dostojnost bolje izobrazjenih poslušalcev, naj se vendar ne režé pri resnih prizorih. Če store to nezreli fantiči parternega stojišča, naj jih v neumnosti ne posnema resni del odrastlih.

P. K.

za ljubljansko okolico. — Dachs toplo podpira Zajčev predlog. — Dr. Bloudek nad vse toplo priporoča nameravani shod kranjskih gostilničarjev. Posebno važno je to zdaj glede na določilo novega obrtnega reda. Nasprotuje mešanju in priporoča snovanje stanovskih obrtnih združenj.

Zajc: Glavni namen shodu bi naj bil:

1. pomoč članom in
2. pospeševanje prometa s ptujci.

Sklene se, da se vrši shod kranjskih krčmarjev prihodnje spomlad.

Prodaja piva v steklenicah.

Tosti naznani, da so sklenili pivovarji, da ne bodo več prodajali piva v steklenicah zasebnim strankam. Zasluga je to prizadevanja zadruge. Razprave se še udeležita Dachs in Hieng, ki ožigosa osobito umazano konkurenco.

Barantija s koncesijami.

Poroča Dachs. Bukovinska vlada je izdala odlok, po katerem se določa, da sme vršiti obrt le, ki dokaže sposobnost. Brez posebnih vzrokov se koncesija ne sme oddati v najem. Pri nas se pa odklanjajo koncesije onim, ki so res potrebni, drugim se pa dovoli. V neki hiši na Sv. Petra cesti (Medklic Rohrman!) je dobila neka gospica koncesijo. Jemati je morala od gospodarja vino, pri katerem je imela le 6 krajcarjev pri litru. Plačevati je pa morala tudi letne najemnine 500 kron. (Medklic: Škandal!) So tudi taki, ki dajo gostilno v najem in se zato narede bolne. To je napačno. V sredini mesta imamo gostilno v dveh hišah, dasi velja koncesija le za eno hišo. Medklic: Ime! Kje! Pri Roži. Ali ima Rohrman prav ali ne, tega ne vemo. — Tosti: Ena in ista koncesija velja le za eno hišo, ne za dve.

Privatni izkuhi in vinotoč.

Zajc: Po zasebnih stanovanjih kuhajo 20 do 30 osebam. Obrnili smo se na magistrat, a reklo se nam je, da naj jih naznamo davčni oblasti v svrhu obdavčenja. Kmetijska družba nam dela s svojo pokuševalno kletjo konkurenco. Na vinko razstavo zadruge še povabila ni. Vsak gostilničar ve, kje dobi dobro vino. Mešetarjenja po kmetijski družbi ne potrebujemo. Ali je to bila kaka vinska razstava? Pelo in pilo se je. Kje je bila kmetijska družba takrat, ko vna ni bilo. Gostilničarji ne potrebujejo nobenih mešetarjev. Ni dovolj, da nam delajo konkurenco dalmatinska in tirolska vina. Nesramno je to, da se gostilničarji uničujejo z nizkimi konkurenčnimi cenami. Kmetijska družba naj pride v kleti gostilničarjev in naj preišče vina. — Bole: Kot pooblaščenec gospoda Novakoviča izjavim, da to ni prav, da se tako govori. Za nesramnost se bo govorilo na drugem mestu. Nastane ogorčenje. Ogorčeni klici: Vun ž njim! Nima pravice, da govori! Puj! Gori v Šiški ima hišo, naj bo v Šiški! Veliko razburjenje. Bole kaže kolekovano pooblastilo in ostane v zborovalnici. Ko se nekoliko poleže nemir, pravi zastopnik obrtne oblasti, ki je prej rekel, da ima Bole kot pooblaščenec pravico, da je navzoč pri zborovanju: Glede privatnih izkuhov se ne sme misliti, da je to že izkuh, če ima kaka gospa nekaj oseb na hrani. Privatni izkuh ni koncesioniran obrt, davku je pa pač podvržen.

Nagrada zadružnemu načelniku.

Dachs predlaga, naj bi dovolil občni zbor načelniku kako nagrado. Na Tronteljev predlog se sklene, da se dovoli načelniku Tostiju nagrada 600 kron.

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE NA MORAVSKEM. — MESTNA SKUPINA.

29. t. m. so se vršile deželnozbornske volitve za dvajset nemških in dvajset čeških mestnih volivnih okrajev. Dosedaj je znan tale izid. Čehi: izvoljenih je doslej 10 Mladotčehov (Stransky, Sileny, Prikryl, Pluhar, Budinsky, Prazak, Parma, Chlum, Albrecht, Seifert, Novak), 4 Staročehi (Sromota, Bubela, Zazek, Kulp) in dva češka naprednjaka (Pischer, Ocadiak). Nemci: Dozdaj je izvoljenih 13 naprednjakov, 1 svobodni vsenemec, 1 samostojni kandidat in 3 »deutschvölklerji«.

NOVA ERA NA OGRSKEM.

Pri podrobnosti razpravi o proračunu trgovskega ministrstva je državni tajnik Sztterenyi izjavil, da je ogrska industrija pri nabavah za armado na celi črti zmagala. Kar se tiče socialne zakonodaje, bo vlada s štrajkarskim pravom čitila delavce pred terorizmom organizacij, pa tudi varovala svobodo dela. Vlada bo začela s socialno politiko na moderni podlagi.

POGODBA Z LLOYDOM.

Pododsek, ki se bavi s pogodbo z Lloydom, je končal posvetovanja. V zadnji seji 29. t. m. je sprejel novi člen 45., ki določa za vsako kršenje pogodbe od strani Lloyda konvencionalno kazen od 500 do 2000 kron. Pododsek je tudi izdelal gradbeni načrt, ki določa, da mora do 31. decembra 1911 Lloyd zgraditi najmanj toliko ladij: leta 1907 dva parnika za Levante in enega prekomorskega, leta 1908 pet levantskih, 1909 štiri levantske in dva aleksandrijska, 1910 dva levantska in dva prekomorska, vsega skup 13 levantskih, tri prekomorske in dva aleksandrijska parnika.

SENZACIJE IZ BELGRADA.

V srbski skupščini je pri razpravi o nabavi topov pri Schneiderju v Creuzotu opozicijski Ribarac zaklical ministrskemu predsedniku Pasiću: »Vaš sistem bo spravil v nevarnost glavo drugega kralja!« Opozicija

je pri tem baje demonstrativno ploskala. Vrt so seveda nemški. — Rimski dvorni krogi, ki so s srbskim nekoliko v sorodu, potrjujejo vest, da je srbski prestolonaslednik bolan na umu. — Pri preiskavah o znani kragujevski aferi je vlada baje prišla na to, da se pripravljajo nova revolucija. Na vsak način se je pa pri tej obzornosti izkazalo, da se je poleg kragujevske garnizije nameravala upreti tudi niška. Obsojeni častniki so s kragujevaško posadko hoteli napasti Belgrad, svoje predstojnike pa umoriti. Čuje se, da so obsojenci to priznali. »Stampa« pravi, da je srbsko občinstvo s lno razburjeno, ker obsodba spominja na najbolj krute čase preteklosti.

ŽALOSTNI ZACETKI »KULTURNEGA BOJA NA ŠPANSKEM. — MINISTRSKA KRIZA.

Kralj je poveril nalogo sestaviti novi ministrski kabinet Moretu. Katalonec Moret y Prendergast je vodja zmernih liberalcev. On je nasprotoval novemu zakonskemu načrtu proti cerkvenim redovom in vrgeč sedanjih kabinet.

POZNANJSKE RAZMERE.

Iz Lvova se je lvovski armensko katoliški nadškof Teodorowicz odpeljal v Poznanj. Poljaki so ga pod vodstvom kneza Kosciel-skega slovesno sprejeli in mu napravili navdušeno narodno ovacijo.

FRANCOSKA SOCIALNODEMOKRAŠKA STRANKA PROTI AKCIJI PROTI MAROKU.

Francoska socialnodemokraška stranka se je izjavila proti vojaški akciji proti Maroku. — Francosko brodovje, sestoeče iz treh oklopnice, je 19. t. m. že zapustilo tulouski pristan ter odplulo proti Maroku.

CERKVENOPOLITIČNI POLOŽAJ NA FRANCOSKEM.

Državno tajništvo vatikanovo je v posvetovanih s kardinalom Mathieu naglašalo, da sveta stolica ne more priznati nezadostne garancije za svobodo cerkve, izražene v členu IV. zakona o ločitvi cerkve od države. (Čl. IV. te postave določa, da so verske družbe podrejene škofom in da se mora državni svet v slučaju, če se za cerkveno premoženje oglašita dve verski družbi, ki sta medseboj v sporu, v svoji razsodbi držati čl. IV.). Vatikan povdarja, da odločbe državnega sveta na Francoskem nimajo zakonodavne moči in da se sploh tako strogo cerkveno vprašanje, kakoršna je razsoda med dvema verskima družbama, ne sme odločiti pred posvetnim sodiščem, ker bi to pospeševalo razkol. Ni dvoma, da se je v tem smislu odločila tudi konferenca vseh škofov, ki je 28. t. m. zborovala v Parizu.

RUSIJA.

Lakota.

Po kazanski, sibirski in samarski guberniji je lakota tolika, da kmetje mesto moke rabijo stolčni želod. V kazanski guberniji prodajajo Tatarji svoje otroke, posebno 13-letne deklice v Kavkaz po 100 rubljev za eno.

Nova preiskava proti Steslju.

Prot generalu Steslju je uvedena nova preiskava zaradi veleizdaje.

Dnevne novice.

+ ? ? ? ? ? ? ? Konstatujem, da svojega mišljenja nisem nikdar spremenil. — Dr. Tavčar dne 22. nov. v drž. zbornici. — Dne 24. okt. 1890 je bila zanimiva razprava v kranjskem deželnem zboru. Dr. Tavčar si je kar na celem izmisli, da se je poslanec Šuklje s svojimi ožjimi tovariši zvezal s Schweglom. Ta očitek so Šuklje, Schwegel in Schaffer in Detela odločno zavrnili. Tavčarjeve besede slovejo: »Tukaj kuje oddelek narodne stranke zvezo z nemško stranko, samo da se drugi del narodne stranke v prah podere. Le z žalostjo opazujem gospode od te strani, kako hodijo roko v roki z nemško opozicijo, prav kakor da bi narodna stranka sama s svojimi močmi ničesar doseči ne mogla. Ta »testimonium paupertatis«, ki se s tem daje narodni stranki, ni opravičen, pač pa se s to »bratovščino« razburjajo duhovi v ti zbornici in zunaj nje. Duhovi pa se ne razburjajo samo, temveč tuji si postajajo eden proti drugemu, kar je tembolj obžalovati, ker skupno naše delovanje niti jednega bojevniku pogrešati ne more.« — Nekaj let kasneje pa sklepa Tavčar s Schweglom bratovščino in daje »testimonium paupertatis« narodni stranki. Dá, duhovi se razburjajo in tuji so si postali že dodobra.

+ Kritično pero je te dni vzela v roke »Edinost« ter slovesno pozivlja Mohorjevo družbo, naj za svoje knjige ne prosi več »do voljenja prečastitega krškega knezofijstva«. »Edinost« torej ne pozna pravil te družbe. Mohorjevi družbi sedaj ne preostaja drugega, kot izpremeniti svoja pravila in prositi prihodnjič dovoljenja za izdajanje svetega pisma in mašnih knjig, prečastito uredništvo »Edinosti«. S tem bo menda ustreženo naši najvišji vseslavjanski politiški in cerkveni oblasti na jugu.

+ Izprememba v poveljstvu III. armadnega zbora. Dunajski listi poročajo, da gre feldcajgmajster Succovaty iz zdravstvenih razlogov v pokoj. Za njegovega naslednika bo najbrž imenovan bivši vojni minister Pitreich ali pa Potiorek.

— V St. Vidu nad Ljubljano bo v nedeljo, dne 2. decembra, javno predavanje. Predaval bo gospod kanonik Sušnik.

— Vestil iz Amerike. V Jolietu je ponesrečil v žičarni Feliks Stanec in sicer smrtno. — Franc Oven, ki je ponesrečil v Ely (Minn.) v rudniku, je doma iz Zatičine. V bolnici je okrevail, ampak ker so mu odrezali roko in ima zlomljeno nogo, ne bo več za delo. — Istotam je ponesrečil Franc Zajec, doma iz Iga pri Ljubljani. — V Chicagi je zadušil ponoči plin Rozo Štupco in Ano Hribar. Obe sta bili neomoženi in uslužbeni v neki bolnici.

— Mornarica. V Pulju bodo zgradili dva nova doka za torpedovke.

— Goriški mestni proračun. Goriški mestni proračun izkazuje 873.004 K rednih, 42.920 kron izrednih izdatkov.

— Ciganski zločinci. 15. t. m. so prijeli blizu Bleda cigana Albina Reinharda in ciganki Suzano in Alojzijo Reinhard. Omenjeni trije so igrali pred nekaj dnevi v neki gostilni in hoteli nato oditi, ne da bi plačali, kar so zapili. Ker jih je natakarica vstavila, jo je pobil Reinhard s steklenico na tla. Tudi nekoga delavca so lahko telesno poškodovali.

— Iz Ribnice. »Ribniški Sokol« ima svoj ustanovni občni shod v soboto, dne 8. decembra t. l., ob 3. uri popoldne v prostorih Andreja Podboj. — Zvečer istega dne priredi »Čitalnica« v Arkotovi dvorani igro »Cigani« v korist »Ribniškemu Sokolu«.

— Duhovske spremembe na Goriškem. Č. g. Ivan Podobnik, kaplan v Mirnu je imenovan za župniškega upravitelja istotam; č. g. Ivan Reščič, novomastnik je imenovan za kaplana v Bovcu; č. g. Ivan Stořil, kaplan v Bovcu, gre za župniškega upravitelja v Sočo; č. g. Alojzij Matelič gre iz Soče za župniškega upravitelja v Breginj; č. g. Ivan Brezavšček, kaplan v St. Petru pri Gorici gre za kaplana v Rihemberg.

— Nesreča. V St. Petru pri Novem mestu prevrnil se je voz listja na 22-letno Frančiško Gorenjc iz Harinje vasi in jo tako poškodoval, da je na mestu umrla.

— Novo podjetje. Josipu Lenarčiču, veleposesniku na Vrhniki in lastniku turnske graščine pri Krškem, je podelila kranjska deželna vlada koncesijo za izrabljenje savskega padca pod Krškim in svrhu pridobivanja električne moči. Ta naj služi za razsvetljavo po celi savski dolini od Sevnice do Zagreba, ako se sklene tudi s sosednjim mestom ugodna pogodba in tudi za industrijske svrhe. Kanal, ki ga v ta namen skopljejo, se bo ocepil pod krškim mostom na levi strani Save; dolg bo približno 4 km in bo pri mrtviškem brodu zopet zvezan z Savo. Med ljudstvom v savski dolini vlada veliko zanimanje za podjetje; eni se veselo dela, ki se jim odpre, drugi pa novcev, ki jih dore za odstojena zemljišča, druge pa zopet tare radovednost. Posavje bo pa izgubilo svoje stare zanimivosti ter jih odstopi povsod se razširjajoči elektriki in z njo zvezani veleobrtni.

— Umrl je na Češnjici pri Železnikih oče deželnega poslanca g. Demšarja, posestnik Luka Demšar, star 75 let. Rodbini naše iskreno sožalje! — V Travniku je umrla gospa Marija Benčina, posestnica in trgovka.

— Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je doposlala tvrdka I. Drufovka v Gorici kot večletni prispevek družbinega voščila za črevlje znesek 101 K. — Opozarjamo vse častite somišljenike tudi na to blago, ki bi lahko donášalo naši družbi bogatejših prispevkov, ako bi ga rabili vsi Slovenci. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— Slovenci na Dunaju. Zabavno, podporno in izobraževalno društvo »Zvezda« na Dunaju priredi v nedeljo 2. decembra 1906 v dvorani restavracije E. Schwarz (prej Mataloni), Dunaj, I. Auerspergstrasse 6 (pri drž. zbornici) svoj tretji zabav. večer v tej sezoni. Spored je sledeči: 1. V. G. Brož »Hura Rusija«, kozaška bojna koračnica z rusko himno, svira društveni tamburaški zbor pod vodstvom g. H. Furlanija. 2. P. H. Sattner »Na planine«, poje društveni moški pevski zbor pod vodstvom g. V. Krušiča; 3. ouvertura iz cper »Zampa«, igrata na glasovir gospici Slavka pl. Brannjčeva in Ljudovika Hrzenjakova; 4. H. O. Vogrič »Miramar«, svira društvenim tamburaški zbor; 5. F. S. Vilhar »Mrtva ljubav« poje gospica Slavka pl. Brannjčeva, spremlja na glasovir gospica Ljudovika Hrzenjakova; 6. Henrik Herz »Vojaška koračnica«, igra g. ravnatelj Iv. Tomažević; 7. F. pl. Suppé »Lepa Galatea«, ouvertura, igrata na glasovir gospici Olga Možina in Olga Messnerjeva; 8. H. O. Vogrič »Samostanska zvonca«, svira tamburaški zbor; 8. Anton Nedved »Zvezna«, poje pevski zbor; 10. V. G. Brož »Na obali Save«, igra tamburaški zbor. Šaljiva pošta, prsta zabava. Začetek ob 7. uri zvečer. Prijatelji društva dobro došli!

— Veliko jezero je nastalo vsled naliva pri Kobaridu; raztezalo se je od Kobarida pod Svino. Drugo še večje jezero je bilo videti pri Sužidu. Voda je prišla do sužiskega mostu, in ker ni mogla pod most, razlila se je po cesti, tako da je bil velik kos ceste pod vodo.

+ Društvo »Kranj« v Kranju priredi v nedeljo dne 2. decembra ob 6. uri zvečer v dvorani na »Novi pošti« predavanje. Predaval bode č. g. dekan Anton Koblar.

— Sestro je ustrelil v Lipi pri Komnu 10letni bratec. Mladi ubijalec je bil skupaj v sobi s svojo 4^{1/2}-letno sestrico Justino Kavčič in se igral. Dobil je v roke revolver, ki ga je sprožil in kroglja je zadela deklico v prsa. Šla je skoziokozi. V bolnišnici so jo vzeč zadaj ven. Zdravniki pravijo, da so pluća ranjena, vsled česar je deklica v smrtni nevarnosti.

— Železnica Kranj-Tržič se prične graditi te dni. Proga se izroči skoro gotovo prometu že julija meseca prihodnjega leta.

— Iz Dekanov. V št. 269. »Slovenec« dne 23. novembra 1906 je natisnjena notica iz Črnega kala pod naslovom »Sirovost«. Izjavljamo, da je bilo moje obnašanje ob tej priložnosti nepristransko. Vplival sem na razburjenje duhove pomirjevalno in sem gotov, da ne bi bilo do omenjenega prizora prišlo, ako bi se bilo oziralo na moj nasvet in da bi se bili rabil v občevarju dostojni parlamentarni in neizzivalni izrazi. — Dekani, 24. novembra 1906. — Defar Šimec, župnik.

Dobili smo tudi poročilo, da je zakrivil sirovost neki F. Ker je prinesel podobno notico tudi »Narod«, smo prepričani, da je tudi notica v našem listu plod osebne mržnje in obžalujemo, da smo nepoznavaje razmere v dobri veri sedli na lim.

Štajerske novice.

§ Slovenska krščansko socialna zveza za Štajersko se je v četrtek, dne 29. t. m. osnovala. V odbor so izvoljeni: Gomilšek, dr. Hohnjec, dr. Jančič, dr. Jerovšek, dr. Korošec, dr. Kovačič, Kranjc Jožef, Leskovar, Markošek, Spindler, Stuhec, Vračko; namestniki: Čede, Gorišek, dr. Medved, Zolgar. — Predsednik je dr. Korošec; podpredsednik dr. Hohnjec, tajnik Leskovar. V zanimivi razpravi, ki se je udeležil tudi dr. Krek, se je določilo zvezino delovanje.

§ Javen ljudski shod v Vrhu pri Zalcu bo prihodnji nedeljo v gostilni Vršič. Poročilo bo državni poslanec g. dr. Korošec. — Prosimo poročila.

§ Pokopališče v Sv. Ilju v Slov. goricah bodo povečali, ker je staro radi vedno rastočega števila prebivalstva postalo premajhno. Politična oblast je hotela najprej, da bi bilo novo pokopališče bolj oddaljeno od starega, a se je vendar nazadnje ugodilo želji župljanov, da bude novo pokopališče zraven starega. V to svrhu se bude porabila zraven ležeča njiva č. g. župnika. Potrebna dela so se že pričela.

§ Súdmarka na delu. Zopet je prišlo lepo slovensko veleposestvo v grabežljive Súdmarkine krepilje. To prusofilsko društvo je namreč kupilo pretečni teden kmetijo Popmajerjevo v Cirknici pri Sv. Ilju v Slov. Goricah. To je žalostno za nas Slovence, da se ne vemo po robu postaviti potujčevanju slovenske zemlje. Kam nas bude to privedlo, če bude šlo tako naprej, a mi bomo spali v enomer spanje pravičnega. Slovenski denarni mogotci kupujte graščine, ki imajo v narodnem oziru kaj pomena! Če bude šlo tako naprej kot sedaj, bude kmalu zadonel sem od meje tuborni klic stiskanih bratov: Morituri vos salutant...

§ Poljčane. Č. g. Roman Skerbs, tukajšnji kaplan, je imenovan župnikom na Prevorju; inštalacija bude dné 2. decembra. Na njegovo mesto pride č. g. Alojzij Musi, začasni provizor v Rečici.

§ Duhovske vesti. Iz škofijskega uradnega lista razvidimo, da so bili 31. novembra t. l. nastavljeni ozir. premeščeni v lavantinski škofijski ti-le-čč. gg. kapelani: Rudolf Kociper iz Slivnice pri Celju kot provizor v Dramlje; Ivan Ogradi iz St. Petra pod Sv. gorami v Skale; Jakob Raba u z a iz Skal k Sv. Jakobu v Slov. goricah; Josip Skvarč iz Remšnika v St. Peter pod Sv. gorami; Anton Trinka u s iz Dramelj na Remšnik; Perd. Zgan k iz Mozirja v St. Jurij ob južni železnici in Franc Gosak kot provizor v Svičini kot kaplan v Mozirje.

§ Pevsko društvo v Braslovčah priredi v soboto 8. grudna gledališko predstavo »Mlinar in njegova hči«, žaloigra v petih dejanjih. Začetek ob pol 7. uri zvečer.

§ Novo Rafajzenovsko so osnovali na Polzeli.

§ Pokopali so pri sv. Barbari v Halozah učiteljevo soprogo gospo Viktorijo Serono.

§ Ženo umoril. Pred mariborskimi porotniki je stal 56 let stari posestnik Florijan Sobotič iz tujske okolice, obtožen, da je umoril svojo ženo. Zagovarjal se je s tem, da ga je žena najprej udarila po glavi. Porotniki so potrdili samo vprašanje o silobranu. Sobotič je bil obsojen v šestmesečni strogi zapor.

§ Nepošten solcator. 27 let stari solcator Friderik Prizdig iz Ljubljane je odvetniku dr. Pipušu poveril 839 K 93 vin. Obsojen je bil v eno leto.

Koroške novice.

k Dvojna mera. »Slovenec« je že poročal, da je prestavljen iz Slov. Bistrice na Štajerskem sodni adjunkt Fr. Fehleisen v Velikovec, ki slovenščino za silo lomi in niti ni zmožen pisati slovenskih zapisnikov. Ob enem je prosil tudi še drugi prosilec rodom koroški Slovenec, naravnost uzoren in zmožen uradnik; seveda ta ni dobil službe, ampak je moral ostati na Štajerskem, ker ima ta greh na sebi, da je Slovenec. To je sistem, da koroški Slovenci, ako niso narodne izdajice, ne dobijo na domači grudi kruha. Zraven še omenimo, da je Fr. Fehleisen protestant.

k Slovenski nočejo zaslišavati. Dne 19. novembra je bila pri velikovškem sodišču zaslišana neka priča in zahtevala slovenski zapisnik. Toda sodnik je kratkoma izjavil, da ni vzroka, ker priča razume nemški. Tako se tepta ravnopravnost.

k Nastavljen je kot kanonik v Velikovcu č. g. Martin Bauman, provizor v Melvičah v Zilski dolini; na njegovo mesto pride č. g. Matej Trepa, provizor v Gorencah. C. kr. okrajni šolski svet v Velikovcu in dež. šolski svet sta tako dolgo odklanjala slovenske prošilce za katehetsko službo v Velikovcu, da je končno kn.-šk. ordinarijat napravil Salamonovo razsodbo in odločil, da pride v Velikovec neodvisen kanonik in ne katehet, s katerim bi mogli njegovi višji pometati.

k Kurzovska slovenščina se občuti pri c. kr. okr. sodišču v Velikovcu. Dne 26. t. m. se je zaslišala neka nemščine nezmožna priča v slovenskem jeziku. Med drugim izrazil se je ustrelil tudi tale: sodnik vpraša: »Kedo ga je z u n a j m e t a l?« (mesto: kdo ga je ven vrzel?) Priča na to nerazumljivo vprašanje ni mogla odgovoriti, dokler se ni oglasila zadaj druga priča v pravilni slovenščini. In tu se gre za obsodbo ali oproščanje. Če bi slovenski sodnik tako slabo govoril nemški!

Ljubljanske novice.

lj Leonova družba. Spomin na Gregorčiča je obhajala »Leonova družba« med znanstvenimi in literarnimi slovenskimi društvi prva v svojem sočalnem zborovanju 29. t. m. ob polu 8. zvečer v mali dvorani »Unión«. G. Franc Terzaglav je predaval o pesniškem obzorju Simona Gregorčiča. Bila je to prva obsežna študija o delih Gregorčičevih katera je predavatelj analiziral, zasledil organično zvezo med njimi in iz njih podal veliko sliko pesnikovega svetovnega naziranja. Predavanje bo objavljeno v 1. številki nove znanstvene revije »Čas«. Predno se je zaključilo zborovanje, je g. predsednik dr. Gruden pozval zborovalce, med katerimi smo poleg drugih odličnih gostov imeli v svoji sredi tudi predsednika Ciril-Metodove družbe, monsignora Tomo Zupana, naj v znak sožalja nad prerano smrtjo pesnikovo vstanejo s sedežev.

lj Društvo davčnih iztirjevalcev se krepko razvija. V najnovejšem času sta pristopila k društvu davčnih iztirjevalcev kot redna člana gg. dr. Ivan Tavčar in Miroslav Malovrh.

lj Promoviran je bil danes na Dunaju g. Gregor Zerjav, pravni praktikant pri c. kr. sodišču v Ljubljani.

lj Danilo gostuje v Trstu v Barkovljah v Milčinskega igri »Cigani«, v vlogi Radoslava.

lj Zopet »Narodova« laž. Iz permanentnega odbora zadnjega ljudskega shoda smo dobili poročilo: »Slovenski Narod« je preteklo soboto kot glasilo deželnega odbora na prvem mestu dnevnih novic javljal, da glede razmer v deželi blaznici tudi najvišja zdravstvena oblast odobrava sklepe deželnega odbora. Deputacija permanentnega odbora se je radi tega oglasila pri g. dež. predsedniku, ki je deputaciji zatrdil, da najvišja zdravstvena oblast ni imela povoda pečati se s to zadevo. Nato se je deputacija oglasila pri vstniku g. dr. Zupancu, ki je deputaciji zagotovil, da se zdravstvena oblast kot taka ni nikakor pečala s to zadevo in da tudi aktov ne pozna.

lj Pevsko društvo »Ljubljana« priredi v nedeljo, dne 2. grudna 1906, v areni »Narodnega doma« Miklavžev večer. Bogati vspered obsega poleg petja in nastopa Miklavža ob sijajnem spremstvu, tudi bogati, nad 500 dobitkov obsegajoči šaljivi Miklavžev srečlov. Arena bo dobro kurjena, istotako bodo cene jedil in pijač navadne. Začetek je določen na 5. uro popoldne. Vstopnina 60 vin, za osebo. Častiti podporni člani, kot otroci v spremstvu starišev so vstopnine prosti. Ako bi hotel kdo za člane svoje rodbine posebnih daril, naj iste odda, opremljene s natančnim naslovom, v trgovini g. Ludovika Černeta, zlatarja v Wolfovih ulicah, ali pa v nedeljo do 4. ure popoldne v restavraciji »Narodnega doma«. Za Miklavžev nastop bo posebno okusno dekorarin oder v areni. Ker se taki večeri vedno odlikujejo po izredni živahnosti, pričakovati je polnoštevilne udeležbe.

lj Ljubljanska društvena godba priredi jutri v hotelu »Južni kolodvor« (Seidl), Kolodvorske ulice, koncert. Začetek ob pol osmih zvečer. Vstop prost.

lj Gostilna »pri golobčku« v Rohrmanovi hiši na Sv. Petra cesti se mora vsled intervencije gostilniške zadrage in magistratnega odloka zapreti.

lj Neresnična vest. Vesti o nadporočniku Kunertu, ki so krožile po Ljubljani, da se je ustrelil ali obesil, so neresnične. Neki Ljubljčan ga je v torek popoldne videl v Trstu še v uniformi na molo San Carlo.

lj Pri c. kr. okrajnem sodišču se je danes vršila razprava proti Karolu Kordeliču, znamenju rdečkariju, radi fužinskega shoda. Kordelič je obsojen na 12 ur zopora ali 5 K globe. Zanimivo je, da je on navedel pričo, ki niti zraven ni bila, kar je sama priznala.

lj V prid Gregorčičevega spomenika priredi g. restavratore Franc Novak v hotelu »Ilirija« v nedeljo, dne 2. decembra, ob pol 8. uri zvečer koncert »Društvene godbe«. Vsi dohodki koncerta z vsjo vstopnino so namenjeni fondu za Gregorčičev spomenik. Prepričala se hvaležno sprejemajo. Slovensko občinstvo naj stori svojo dolžnost in naj pohiti h koncertu!

lj Pevsko društvo »Slavec« ima v nedeljo, dne 2. decembra pevski večer v prostorih Aurove restavracije v Wolfovih ulicah. Društveni člani in gostje dobrodošli, vstopnine ni.

lj Pokopali so na Hranilnični cesti umrlega upokojenega delovodja Leopolda Marschnerja.

lj Aretovala je mestna policija včeraj popoldne 43letnega delavca Blaža Fassbinderja, ker je ukradel svojemu gospodarju Mateliču več kilogramov voska in ga hotel prodati.

lj Izgubljene in najdene reči. Šolska učenka Stefanija Vrtnikova je izgubila par vrezanih čevljev, vrednih 8 K. — Hlapec Ljudevit Marolt je izgubil 50 kg ploščevine, vredne 20 kron. — Neki gospod je izgubil srebrno tobacnico s črkami A. V., vredno 20 K. — Kuharica Terezija Rusova je našla torbico, v kateri je bila suha in sveža svinjina. Dobi se na Miklošičevi cesti št. 36.

Izpred sodišča.

Izpred porotnega sodišča.

Obsodba Jožeta Rozmana. Porotniki so vzlic temu, da se je od strani zagovornišva naglašalo, da je obdolženec mogoče svoj čin storil v silobranu, se jednoglasno izrekli za uboj, sodni dvor mu je narekoval za kaznen sedem let težke ječe.

— Preložena razprava. Razprava proti Janezu Pretnarju, delavcu iz Radovljice, ki je bil obtožen, da je Janezu Gogali izbil oko, se je preložila, da Janeza Gogalo preiščejo specialisti, ako še kaj vidi.

Tajne obravnave. Pri zaprti porotni dvorani se je tajno razpravljalo zoper Ivana Ferjančiča, 15 let starega kolarskega vajenca in Franceta Rusa, učenca ljudske šole v Ljubljani, nadalje pri drugi tajni razpravi zoper Miho Witzanija iz Selctala, sedaj ljudskega učitelja na nemški šoli v Domžalah — v obeh slučajih zaradi hudodelstva nenravnosti.

Pri prvi obravnavi je bil Ivan Ferjančič obsojen v enoletno, Franc Rus pa v štirimesečno težko ječo. Obravnava proti domžalskemu nemškemu učitelju se je pričela ob polu 4. uri popoldne.

Razne stvari.

Morilka zaradi zavarovalnine. V Filadelfiji so aretirali neko Bridgetcaryjevo, katero dolže, da je umorila pet oseb, med njimi svojega moža in dva svoja otroka, ki so bili zavarovani za visoko svoto.

Vihar porušil je mehikansko mesto Tuptete. Prebivalstvo je brez strehe. Mrtvih je 50 oseb.

Zahteve angleških železničarjev. V Birminghamu zbrani zastopniki angleških železničarjev so sklenili, da zahtevajo osemurni delavnik, 25odstotno izboljšanje za delo čez službeno dobo in 50odstotno višjo plačo za delo ob nedeljah in splošno izboljšanje dveh šilingov na teden.

Uničena tovarnica razstrelil. O nesreči pri Sv. Ani poročajo, da je nesrečo povzročila hudodelska roka. Strašen je pogled na žrtve. Mnogim mrličem je odtrgalo glave. Veliko hiš je porušeni. Uradno poročajo, da je mrtvih 24, nevarno ranjenih pa 96 oseb. Pok je bil tako silen, da je ogušilo več oseb. Druga poročila cenijo število žrtv na 40 mrtvih in 200 ranjenecv, na 50 mrtvih, 96 nevarno in več sto lahko ranjenih oseb. V Sv. Ani strašno izgleda. Malone vse hiše so porušene. Prebivalstvo se izseljuje v sosednje vasi. Nemški cesar Viljem je podaril za ponesrečene in njihove rodbine 25.000 mark.

Demonstracija proti podraženju mesa na Dunaju. V ponedeljek zvečer se je vršilo na Dunaju v okraju Favoriten zborovanje delavcev o podraženju mesa. Delavci so sklenili napraviti poulično demonstracijo in zborovati takrat javno pred mestno hišo.

Nameravani napad na Rockefellerja. V blaznico so zaprli neko Rožo Handsind, ki je grozila s smrtjo petrolejnemu kralju ameriškanskemu milijarderju Rockefellerju. Prišla je v pisarno Standard-Oil-Company in zahtevala, da hoče govoriti z Rockefellerjem. Sprejel jo je Rockefellerjev tajnik. Zahtevala je, naj ji takoj izplačajo en milijon dolarjev, da reši Rockefellerjevo dušo. Če se ne izplača zahtevana svota, namerava rešiti njegovo dušo s krvavo žrtvo. Tajnik ji je izročil natošek za milijon dolarjev, da jo pomiri, a ob enem naročil banki, naj ji ne izplačajo denarja in da naj jo zapro. Ko so jo prijeli, so dobili pri njej nabasan revolver. Trdila je, da je uničil Rockefeller trgovino njenega moža. Mož pa trdi, da to ni res.

Italijanska torpedovka se je potopila ob skalah pri Favignani. Moštvo, 16 mož, se je rešilo.

Izgnana Avstrijca. Iz Hanovra so izgnali dva avstrijska državljana, ne da bi jima naznanili vzrok.

Nov 26 km dolg predor nameravajo zgraditi pod Splingenuom v Švici. Stroške so proračunali na 120 milijonov frankov.

Telefonska in brzojavna poročila

PRETEP V PARLAMENTU.

Dunaj, 30. nov. Danes je zbornica o čeških volivnih okrožjih sprejela odsekove predloge. Pri okrožju 91 je češki radikalec Zavorka predlagal izpremembo. Malik je predlagal, naj se konstatira razmerje glasov. Pri glasovanju so Poljaki in Italijani glasovali v protislovju z kompromisom za predlog Zavorka. Češki radikalec so mislili, da je vsled tega predlog Zavorka sprejet, zapisnikarji so pa konstatirali, da je predlog z 60 glasovi v manjšini. Vsled tega je zbornica doživela burne prizore. Češki radikalec Fressl, Sobotka, Prašek, Klofač so naskočili predsedniško tribuno. Naskoku se je takoj pridružil tudi grof Sternberg. Poslanec Albrecht, ki je stal ob tribuni, jih je polkualci silili proti predsedniški tribuni in že so izrgali predsedniku nekaj spisov iz rok. V tem trenutku so skočili proti predsedniški tribuni, predsedstvu na pomoč, krščanski socialci, socialni demokrati in del nemških poslancev. Ob predsedniški mizi je prišlo do pretepa. Nekemu poslancu, ki je hotel proti predsedstvu vreči stol, je bil stol iztrgan iz rok, nakar je preko stola padlo več poslancev. Ob predsedniški mizi se je tako nakrat valjal cel kup pretepačev se češkoradikalnih in nemških poslancev. Poslanci so si delili močne udarce, posebno proti Klofaču in Sternbergu so bili nemški poslanci. Predsednik je vsled tega sejo prekinil. Ko je bila seja po preteku deset minut zopet otvorenja, je predsednik izrekel obžalovanje nad takimi dogodki. Češki radikalec

so predlagali konec seje, kar je bilo odklonjeno, nakar so nagačali s predlaganjem konstatiranja razmerja glasov. Nemci so jako razburjeni, ker so Poljaki kljub dogovorom pri 91 češkem volivnem okrožju glasovali proti sklepu odseka.

Dunaj, 30. nov. K današnjim izgredom v zbornici se še poroča: Ko je poslanec Klofač zaklical poslancu Albrechtu »Slepar!« sta pričela biti s pestmi po Klofaču poslanca Albrecht in Giöckner Čehi so h teli Klofaču na pomoč, pa tudi nemški poslanci so prihiteli. Nastala je življenju nevarna gneča. Ministri Beck, Auersperg, Foit in Blenerth so prihiteli k prepirajočim se poslancem in jih pomirjali. Strašen ropot, tulenje in pretep je trajal dalje. Poslanec Kubr se je opetovano stepel s poslancem Albrechtom, katerega je Kubr vrzel ob zid. Poslanec Einspiener s tovariši je hitel Albrechtu na pomoč, da ga oprosti. Poslanec Grossl in Klofač sta se tepla in le s silo so ju ločili drugi poslanci. Poslanec Fressl je hotel zagnati med gnečo poslancev stol, a mu je bil stol iztrgan. Schönereerjanci so ostali na svojih mestih ter ironično klicali: »Živila volilna reforma!« »Kje je slovenski solidar-nost?! Kie je slovensko-romanski blok?!« Poslanec Wolf je nekaj dejal Schönereerju, nakar je ta pričel upiti na Wolfa »Zuckerrohr!«

Dunaj, 30. nov. Današnji škandal je v prvi vrsti povzročil Fressl, ki je prvi skočil k zapisnikarju Albrechtu in mu iztrgal iz rok zapiske. Sedaj zbornica zopet mirno nadaljuje glasovanje.

VOJAŠKE IZPREMEMBE NA JUGU DEMENTIRANE.

Dunaj, 30. nov. Vojaško ministrstvo dementira vesti o velikih vojaških izpremembah in prestavljanju polkov na jugu.

DVA VLOMILCA PRED CESARJEM.

Budimpešta, 30. nov. Ko je vladar šel predvčerašnjim na izprehod, sta stopila k njemu dva honveda ter mu izročila neko prošnjo. Vladar je napisal na prošnjo naj se jima izplača 1800 K ter jima dejal, naj to pokažeta pri dvorni blagajni. Ko sta se prosilca že nekoliko oddaljila, opazil ju je policaj ter ju prijel. Konstatiralo se je, da to nista nikaka honveda, ampak dva najnevarnejša vlomilca.

VOJAŠKO DEMENTIRANJE.

Budimpešta, 30. nov. Vlada dementira vest, da hoče vojaška uprava povečati število polkov ter doseči povišanje števila rekrutov s tem, da dovoli Ogrom narodnostne koncesije.

STAVKA ITALIJANSKIH CARINSKIH URADNIKOV.

Rim, 30. nov. Iz vseh večjih pristanišč dohajajo poročila, da je stavka carinskih uradnikov končana.

NOVO MINISTRSTVO NA ŠPANSKEM.

Madrid, 30. nov. Novo špansko ministrstvo je sestavljeno. Predsednik je Moret Drugi ministri so: Caballero (zunanje), Barosso (notranje), Delgado (finance), Gasset (javna dela), San Luque (vojska), Alba (mornarica), Romanones (pravosodje).

LIBERALNE LAZI.

Rim, 30. nov. Poročila o navodilih, ki jih je baje dal papež francoskim škofom glede na priznavanje zakonov o združevanju iz l. 1881, 1901 in 1905 so zlagana.

PERZIJSKI ŠAH NEVARNO BOLAN.

London, 30. nov. Zdravstveno stanje perzijskega šaha je jako kritično. Vsak čas pričakujejo v Teheranu nemških zdravnikov.

VELIKA EKSPLOZIJA.

Dortmund, 30. nov. Število vsled eksplozije razrušenih hiš je 25, nad 100 hiš je več ali manj poškodovanih. Iz mnogih hiš so se prebivalci morali izseliti. Nevarnost sedaj ni nobene več, ker se je posrečilo iz podzemskih skladišč razstreljene tovarne odstraniti 40 zabojev eksplozivnih stvari. Število žrtve je veliko, natančnega števila pa še ni mogoče dognati, ker skoro gotovo mnogo mrtvih ali ranjenih leži pod razvalinami in ker je nad 1000 oseb pobegnilo ter se vsled bojazni pred novimi eksplozijami ne upajo nazaj. Nekaj ulic v obližju razrušene tovarne bo treba nanovo zgraditi. Škode je več milijonov mark. Pogled na mrtvece je grozen. Mnogim je odtrgalo glavo, nekaterim je iztrgalo spodnjo ali zgornjo čeljust. Razvaline obkrožuje velika množica, ki tožec čaka, kedaj dobi pogrešane sorodnike. V bolnišnicah se vrše pre-tresljivi prizori.

ZUPAN V SAN FRANCISKU DEFRAUDANT.

San Francisco, 30. nov. Zupan Smiltz je bil aretiran v železniškem vozu, ko se je prepeljal preko kalifornijske meje. Zupan je poveril mnogo denarja, poslanega v San Francisco za potresu oškodovane.

TATVINE OROŽJA NA NEMSKEM.

Poznanj, 30. nov. Tukaj se je pričela velika obravnava proti dvanajstoricji trgovcev in delavcev, kateri so kradli nemški armadi orožje in podkupovali uradnike. Hišne preiskave so dokazale, da je ta družba širila svoje »delovanje« po celi Nemčiji ter da je bila tatvina razširjena po celi Nemčiji. Pokradeni je bilo na stotisoče orožja in patron. Pokradeno orožje so prodajali v inozemstvu, posebno ruskim revolucionarjem. K obravnavi je povabljenih okoli 300 prič iz cele Nemčije.

OBRAVNAVA PROTI »KOPNIŠKEMU STOTNIKU«.

Berolin, 30. nov. Obravnava proti čevljarju Vogtu se prične jutri. Povabljenih je 16 prič. Obravnava bo v enem dnevu končana.

VSTAJA V MAROKU.

Tanger, 30. nov. Vstaji ropajo po ozemlju kabilskega plemena.

